

بررسی میزان صحت شماره‌های رده کنگره در فیپای کتاب‌های فارسی
 منتشره سال‌های ۱۳۸۰ - ۱۳۸۴ موجود در کتابخانه دانشکده دامپزشکی
دانشگاه تهران

لادن داریوش نیاکان
کارشناس کتابداری پزشکی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران

مریم جان محمدی
دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری دانشگاه تربیت مدرس

چکیده

هدف: از آنجا که فهرست‌نویسی پیش از انتشار و عناصر آن از جمله شماره رده‌بندی به عنوان یک منع قابل اعتماد در بسیاری از کتابخانه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، در این مقاله سعی شده است میزان صحت شماره‌های رده‌بندی کنگره موجود در فهرست‌نویسی پیش از انتشار ۱۵۵ عنوان کتاب فارسی که در کتابخانه دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران سازماندهی شده‌اند بررسی گردد.

روش: در این پژوهش از روش تحلیل محتوا برای بررسی فیپای ۱۵۵ عنوان کتاب فارسی، و مطابقت آن با رده‌بندی کنگره استفاده شده است.

یافته‌ها: شماره رده‌بندی کنگره در ۲۸ عنوان (۱۸ درصد) از کتاب‌هایی که دارای فیپا بوده‌اند اشتباه بوده است. این اشتباهات به دو دسته: حروف‌چینی (۱/۲۸ درصد) و غیر‌حروف‌چینی (۱۶/۷۲ درصد) تقسیم می‌شوند. در مقاله حاضر با استناد به کتاب‌های رده‌بندی کتابخانه کنگره و اپک برخی کتابخانه‌های معتبر دنیا، تعدادی از موارد اشتباه به تفصیل شرح داده شده است.

واژه‌های کلیدی: فیپا، رده‌بندی کنگره، دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، فهرست نویسی.

مقدمه

فرایند سازماندهی، یکی از چهار کارکرد عمده کتابداری و اطلاع‌رسانی است. در صورتی که کتابخانه‌ها به صورت غیرمت مرکز به این کار اقدام نمایند، علاوه بر اتلاف وقت و هزینه، احتمال دارد کتابی واحد در کتابخانه‌های مختلف به شکل‌های متفاوتی فهرست‌نویسی شود و در مجموع یکدستی و هماهنگی میان کتابخانه‌ها از میان برود. لذا برای احتراز از چنین مشکلاتی، فکر تهیه فهرست‌برگه، همزمان با انتشار هر کتاب در اوخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم توسط برخی کتابداران آمریکایی و انگلیسی مطرح شد. (فتاحی، ۱۳۷۹، ص ۲۳۹)

در حال حاضر در برخی کشورها این برنامه اجرا می‌شود. در ایران، از مهر ۱۳۷۷ کتابخانه ملی با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، فهرست‌نویسی پیش از انتشار را به طور رسمی آغاز کرد. ماده (۲) آیین نامه اجرایی، هدف از فهرست‌نویسی پیش از انتشار را این گونه بیان می‌کند: هدف از فهرست‌نویسی پیش از انتشار، ایجاد دقت، صحت، سرعت و یکدستی در امور فهرست‌نویسی و پیشگیری از دوباره کاری در کتابخانه‌های است که در نتیجه، مقدار قابل توجهی از بودجه کتابخانه‌ها صرفه‌جویی خواهد شد و کارمندان متخصص کتابخانه‌ها می‌توانند اهم اوقات خود را صرف خدمات به مراجعان و ایجاد شبکه‌های اطلاع‌رسانی کنند.^۱

از جمله عناصر اصلی فیپا شماره رده‌بندی است، که به تعیین محل کتاب در قفسه کمک می‌کند. شماره رده، قسمت اصلی شماره راهنمای را تشکیل می‌دهد. این شماره دو هدف مشخص دارد:

۱. یاری به خواننده در یافتن یک کتاب معین
۲. یاری به خواننده در یافتن همه کتاب‌های همنوع در یک جا (ابرامی، ۱۳۷۸، ص ۱۴۳)

در متن حاضر صحت شماره رده کنگره فیپا در تعدادی از کتاب‌های فارسی فهرست‌نویسی شده در کتابخانه دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران بررسی گردیده

است.

بیان مسئله

در سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴، تعداد ۱۵۵ عنوان کتاب فارسی که دارای فیپا بوده، در کتابخانه دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران سازماندهی شده است. درین سازماندهی مشخص گردید که فهرست برگه‌های فیپا، هم در قسمت توصیفی و هم در قسمت تحلیلی اشتباهاتی دارد.

کوکبی (۱۳۸۱) در مقاله‌ای به بررسی اشکالات فهرست‌نویسی توصیفی دو مورد از فهرست‌برگه‌های پیش از انتشار پرداخته است.

با توجه به اهمیت رده‌بندی کتاب‌ها چه از لحاظ سازماندهی و چه از جهت بازیابی کتاب‌ها، در این مقاله فقط اشتباهات رده‌بندی کنگره موجود در فیپا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

اشتباهات را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد، که دسته دوم خود به دو دسته فرعی‌تر تقسیم می‌شود:

۱. اشتباهات حروفچینی (۲ مورد)
۲. اشتباهات غیرحروفچینی (۲۶ مورد)

۲-الف. اشتباهات مربوط به کتاب‌های تالیف (۱۳ مورد)

۲-ب. اشتباهات مربوط به کتاب‌های ترجمه (۱۳ مورد)

۱. اشتباهات حروفچینی

برای نمونه به تصویر ۱ توجه کنید:

شماره رده در این فهرست‌برگه SH/۹ است. با مراجعه به کتاب رده S ملاحظه می‌شود که شماره صحیح این کتاب ۱۵۶.۹ SH است. با توجه به این که هیچ شماره‌ای با ممیز شروع نمی‌شود، به نظر می‌رسد خطای دید حروفچین باعث حذف شماره ۱۵۶ گردیده است.

Ross, Lindsay G.	راس، لینزی
فنون بیهوشی و تسکین در آبزیان/ تالیف لینزی، جی راس، باربارا راس؛ مترجمان سعید میرزگر، مسعود صیدگر.- تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ، ۱۳۸۴.	فنون بیهوشی و تسکین در آبزیان/ تالیف لینزی، جی راس، باربارا راس؛ مترجمان سعید میرزگر، مسعود صیدگر.- تهران: دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ، ۱۳۸۴.
۲۲۷ ص: مصور، جدول، نمودار.- (انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره ۴۷۳۴). ISBN 964-03-5192-X	۲۲۷ ص: مصور، جدول، نمودار.- (انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره ۴۷۳۴). ISBN 964-03-5192-X
فهرستنويسي براساس اطلاعات فپا.	فهرستنويسي براساس اطلاعات فپا.
عنوان اصلی: Anaesthetic and Sedative Techniques for Aquatic Animals	عنوان اصلی: Anaesthetic and Sedative Techniques for Aquatic Animals
كتابنامه.	كتابنامه.
۱. بیهوشی حیوانها. ۲. تسکین در حیوانها. ۳. آبزیان- فیزیولوژی. ۴. ماهیها- فیزیولوژی الف. راس، باربارا، Ross, Barbara ب. میرزگر، سعید، ۱۳۴۲-، مترجم. ج. صیدگر، مسعود، ۱۳۴۸-، مترجم. د. دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ. ه. عنوان.	۱. بیهوشی حیوانها. ۲. تسکین در حیوانها. ۳. آبزیان- فیزیولوژی. ۴. ماهیها- فیزیولوژی الف. راس، باربارا، Ross, Barbara ب. میرزگر، سعید، ۱۳۴۲-، مترجم. ج. صیدگر، مسعود، ۱۳۴۸-، مترجم. د. دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ. ه. عنوان.
۱۳۸۴	۱۳۸۴
۸۴-۳۳۱۷۰	۸۴-۳۳۱۷۰
SH / ۹ / ۲ ف	SH / ۹ / ۲ ف
كتابخانه ملي ايران	كتابخانه ملي اiran

تصویر ۱. فهرستبرگه پیش از انتشار کتاب «فنون بیهوشی و تسکین در آبزیان»

در تصویر ۲، شماره رده در فهرستبرگه SF / ۳ است. با مراجعه به کتاب رده S ملاحظه می‌شود که شماره صحیح این کتاب SF 511.3 است. همان‌گونه که در فهرستبرگه قبل اشاره شد، اشتباه حروفچینی باعث حذف شماره ۵۱۱ گردیده است.

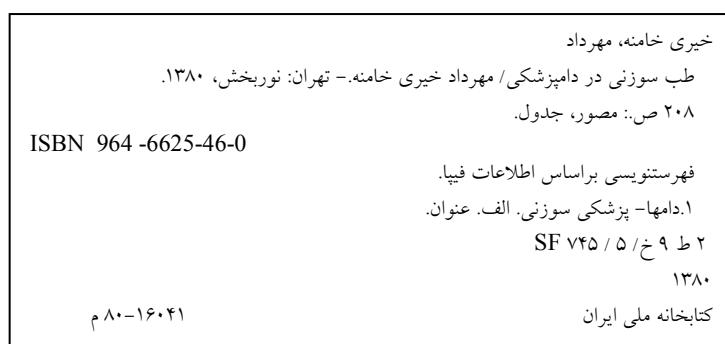
ISBN 961-669615-5	حمیدی، محمد سعید، ۱۳۴۵-
مدیریت و اقتصاد پرورش شتر مرغ در ایران/ تالیف و ترجمه محمد سعید حمیدی.- تهران: انتشارات بین الملل شمس ، ۱۳۷۹.	مدیریت و اقتصاد پرورش شتر مرغ در ایران/ تالیف و ترجمه محمد سعید حمیدی.- تهران: انتشارات بین الملل شمس ، ۱۳۷۹.
(۱۲۰) ص: مصور، نقشه، نمودار.	(۱۲۰) ص: مصور، نقشه، نمودار.
فهرستنويسي براساس اطلاعات فپا.	فهرستنويسي براساس اطلاعات فپا.
كتابنامه: ص. ۱۱۷-۱۱۸	كتابنامه: ص. ۱۱۷-۱۱۸
۱. شتر مرغها- ایران- پرورش. الف. عنوان.	۱. شتر مرغها- ایران- پرورش. الف. عنوان.
SF / ۳ / ۱۹ ح	SF / ۳ / ۱۹ ح
كتابخانه ملي اiran	كتابخانه ملي اiran

تصویر ۲. فهرستبرگه پیش از انتشار کتاب

«مدیریت و اقتصاد پرورش شتر مرغ در ایران»

۲. اشتباهات غیر حروف‌چینی

الف. اشتباهات مربوط به کتاب‌های تاليفی

تصویر ۳. فهرست‌برگه پیش از انتشار کتاب «طب سوزنی در دامپزشکی»

در تصویر ۳، با مراجعه به کتاب سرعنوان‌های موضوعی فارسی ویرایش ۳ در می‌یابیم که اولاً: در زیر موضوع «دامها» تقسیم فرعی «پزشکی سوزنی» وجود ندارد. ثانیاً: در زیر موضوع «پزشکی سوزنی» نیز اجازه افزودن آن به موضوعات دیگر از جمله «دامها» داده نشده است. با این حال اگر بپذیریم که تقسیم فرعی «پزشکی سوزنی» زیر موضوع «دامها» در ویرایش بعدی سرعنوان‌های موضوعی فارسی اضافه شود و بنابراین موضوع «دامها - پزشکی سوزنی» درست تلقی شود، در این صورت معادل لاتین آن " Veterinary Acupuncture " خواهد بود.

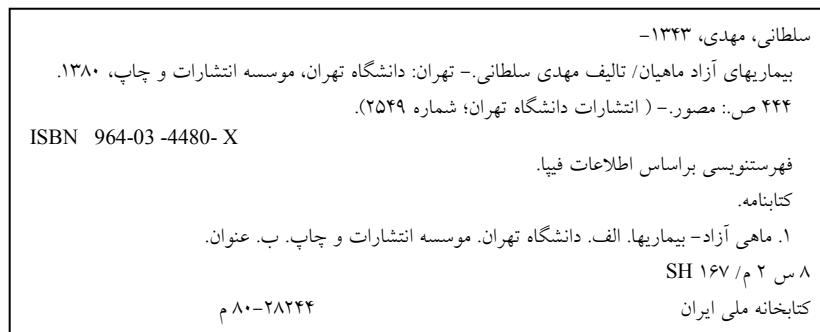
لازم به توضیح است که در سرعنوان‌های موضوعی فارسی معادل لاتین موضوع «پزشکی سوزنی»، "Acupuncture" قید گردیده است. در همین منبع "Alternative Medicine" معادل لاتین «پزشکی جایگزین» است نه «پزشکی سوزنی». برای رده‌بندی این کتاب با مراجعه به کتاب رده S ملاحظه می‌شود که رده مربوط به موضوع "Veterinary Acupuncture" است و SF 914.5، "Veterinary Acupuncture" که در فهرست‌برگه پیش از انتشار این کتاب آورده شده

است مربوط به موضوع "Alternative Veterinary Medicine" است و نه
موضوع "Veterinary Acupuncture".

شماره رده صحیح (تصویر ۴) در داخل متن کتاب رده، آورده شده است.
به تصویر ۵ بنگرید. شماره رده در این فهرست برگه ۲/SH ۱۶۷ است. در
صورتی که با مراجعه به کتاب رده S مشخص می‌شود که شماره‌های SH
۱۶۷.A-Z مربوط به پرورش انواع ماهی‌های است و نه بیماری‌های آنها. در متن
کتاب رده S، رده SH179.A-Z مربوط به بیماری‌های انواع ماهی‌های است. قابل
ذکر است که در نمایه کتاب رده S شماره رده اختصاصی موضوع این کتاب
که معادل لاتین آن در سرعنوان موضوعی فارسی "Salmon-Diseases" است،
دقیقاً در بالای شماره رده ناصحیح این فهرست برگه قرار دارد.
شماره رده صحیح در تصویر ۶ آورده شده است.

SF	ANIMAL CULTURE
910.L8	Veterinary medicine
910.M48	Other diseases and conditions, A-Z – Continued
910.S5	Loco-weed disease
910.T8	Metabolic disorders
910.W38	Shock
٩١٠.٥	Tumors
911	Water-electrolyte imbalances. Acid-base imbalances
912	Veterinary orthopedics
913	Veterinary surgery
914	General works
914.3	Dehorning
914.4	Surgical instruments
914.5	Anesthesia
	Veterinary surgical emergencies. Veterinary traumatology
	Cf. SF910.S5, Shock
	General works
	Fractures
	Cf. SF959.F78, Fractures in horses
	Veterinary acupuncture

تصویر ۴. شماره SF 914.5 در متن کتاب رده

تصویر ۵. فهرست برگه پیش از انتشار کتاب «بیماریهای آزاد ماهیان»

SH AQUACULTURE . FISHERIES. ANGLING

	Aquaculture
	Fish culture
	Diseases and adverse factors
	Individual diseases,
	Pollutants, parasites
177.S75	Stress
177.T45	Thermal stress
177.T7	Trematodes
177.T86	Tumors
177.V35	Vanadium
177.V57	Viruses
177.W64	Water levels, see SH173. 5
177.Z5	Wood pulp industry
179.A-Z	Zinc
	Diseases and pests of individual species, A-Z
	For diseases of individual aquarium fish, see
	SF458.A ⁺
179.B6	Black bass
179.C3	Carp
179.C32	Catfish
	Channel catfish, see SH179.C32
179.E45	Eels
179.H3	Halibut
179.O94	Oysters
179.S28	Salmon

تصویر ۶. شماره SH 179.S28 در متن کتاب رده S

اطیابی، ناهید، ۱۳۲۸-	
کلینیکال پاتولوژی دامپزشکی: روش های آزمایشگاهی / تالیف ناهید اطیابی.- تهران:	
دانشگاه تهران، موسسه انتشارات و چاپ، ۱۳۸۴.	
بیست و شش، [۴۲۷] ص: جدول.- (انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره ۲۷۰۴)	
ISBN 964-03-5070-2	
فهرستنويسي براساس اطلاعات فپا.	
كتابنامه.	
۱. دامها- آسيب شناسی- دستنامه آزمایشگاهی. الف. دانشگاه تهران. موسسه انتشارات و	
چاپ. ب. عنوان.	
۱۳۸۴	SF ۷۶۹ / ۸
م ۵۵۵۴-۸۴	كتابخانه ملي ايران

تصویر ۷. فهرستبرگه پیش از انتشار کتاب

«کلینیکال پاتولوژی دامپزشکی: روش های آزمایشگاهی»

شماره رده کنگره در این فهرستبرگه به تبع موضوع نادرست آن، اشتباه است. موضوع نادرست فهرستبرگه می‌رساند که تهیه‌کننده این فهرستبرگه یا از ویرایش سوم سرعنوان‌های موضوعی فارسی استفاده نکرده است و یا معادل دقیق فارسی اصطلاح کلینیکال پاتولوژی را نمی‌دانسته و صرف دانستن معادل فارسی پاتولوژی به تعیین موضوع اقدام کرده است. حال آن که با مراجعه به یک فرهنگ دامپزشکی می‌توانست به مفهوم صحیح عنوان کتاب مذکور دست یابد. سپس با مراجعه به سرعنوان‌های موضوعی فارسی، موضوع صحیح این کتاب یعنی «دامها-- آسيب شناسی باليني-- دستنامه‌های آزمایشگاهی» را استخراج کند و در این صورت شماره صحیح این کتاب، SF 772.6 است. شماره صحیح در تصویر ۸ آورده شده است.

SF

ANIMAL CULTURE

	Veterinary medicine
	Diagnosis – Continued
	Biopsy, see SF772.65
772. 5	Physical diagnosis
772. 55	Endoscopy
772. 58	Radiodiagnosis, see SF757.8
772. 6	Ultrssonography
	Laboratory diagnosis. Veterinary clinical pathology
	General works

تصویر ۸. شماره SF772.6 در متن کتاب رده S

ب. اشتباها مربوط به کتاب‌های ترجمه

دیویس، اندرو Davies, Andrew R.	دیویس، اندرو Davies, Andrew R.
میکروبیولوژی گوشت / اندرو دیویس، رونالد جورج بورد؛ ترجمه مهران اعلمی، علی خامسان؛ ویراستار احمد بروجردی و زهره خداجوی اشپلا. - تهران: شرکت جهاد تحقیقات و آموزش، ۱۳۸۰.	میکروبیولوژی گوشت / اندرو دیویس، رونالد جورج بورد؛ ترجمه مهران اعلمی، علی خامسان؛ ویراستار احمد بروجردی و زهره خداجوی اشپلا. - تهران: شرکت جهاد تحقیقات و آموزش، ۱۳۸۰.
ح ، ۴۶۶ ص: جدول، نمودار. - (موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی؛ ۸. گروه علوم و صنایع غذایی؛ ۱)	ح ، ۴۶۶ ص: جدول، نمودار. - (موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی؛ ۸. گروه علوم و صنایع غذایی؛ ۱)
ISBN 964- 5884 - 00- 4	ISBN 964- 5884 - 00- 4
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیضی.	فهرست نویسی براساس اطلاعات فیضی.
عنوان اصلی: The Microbiology of Meat and Poultry	عنوان اصلی: The Microbiology of Meat and Poultry
کتابنامه.	کتابنامه.
۱. گوشت- میکروب شناسی. ۲. مرغ و خروس ها- میکروب شناسی. الف. بورد، رونالد جورج - ۱۹۳۲ Board, Ronald George	۱. گوشت- میکروب شناسی. ۲. مرغ و خروس ها- میکروب شناسی. الف. بورد، رونالد جورج - ۱۹۳۲ Board, Ronald George
رونالد جورج، علی، مترجم. ب. اعلمی، مهران، مترجم. ج. خامسان، علی، مترجم. د. موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی. ۵. عنوان.	رونالد جورج، علی، مترجم. ب. اعلمی، مهران، مترجم. ج. خامسان، علی، مترجم. د. موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی. ۵. عنوان.
TX ۵۵۶/ ۹ د ۹	TX ۵۵۶/ ۹ د ۹
۱۳۸۰	۱۳۸۰
۳۸۰۶۳ - ۸۰ م	۳۸۰۶۳ - ۸۰ م
کتابخانه ملی ایران	کتابخانه ملی ایران

تصویر ۹. فهرست‌برگه پیش از انتشار کتاب «میکروبیولوژی گوشت»

موضوع اول این کتاب با توجه به فهرست‌برگه تصویر، صرف‌نظر از آن که املای میکروب‌شناسی با آن چه در سرعنوان‌های موضوعی فارسی آمده است تفاوت دارد، صحیح می‌باشد ولی شماره رده کنگره فهرست‌برگه اشتباه است. زیرا شماره مذکور در کتاب رده T گوشت را از نظر اقتصاد خانواده مورد توجه قرار داده است و به جنبه میکرب‌شناسی آن توجهی نکرده است. با بررسی این فهرست‌برگه مشخص می‌شود که تهیه‌کننده این فهرست‌برگه در تعیین شماره رده اصلی کنگره مربوط به موضوع «گوشت- میکرب‌شناسی» دچار اشتباه شده است. در حالی که اگر معادل لاتین موضوع مذکور یعنی "Meat- Microbiology" را از سرعنوان‌های موضوعی فارسی استخراج نموده و سپس آن را با سرعنوان‌های موضوعی کتابخانه کنگره تطبیق می‌داد می‌توانست همان‌گونه که در تصویر ۱۰

مشاهده می شود، به شماره صحیح این موضوع (QR 117) دست یابد.
از طرفی، از آنجا که این کتاب ترجمه است می توان با مراجعه به اپک کتابخانه های معتبر دنیا، شماره رده را اقتباس و پس از مقایسه با کتاب رده و حصول اطمینان از صحیح بودن آن، مورد استفاده قرارداد. از اپک های کتابخانه های معتبر

QR**MICROBIOLOGY**

Microbial ecology
By type of environment- Continued
Foods
Cf. TP371.2 ⁺ , Preservation in food processing
Cf. TX599 ⁺ , Food preservation in the home
115 General works
116 Eggs
117 Meat

تصویر ۱۰. شماره QR 117 در متن کتاب رده

در زمینه علوم می توان به اپک کتابخانه دانشگاه کوئینزلند استرالیا^۳ و اپک کتابخانه اهایو^۴ اشاره نمود. فهرست و شماره رده کنگره کتاب مذکور در اپک این دو کتابخانه در تصاویر ۱۱ و ۱۲ نمایش داده شده است.

Title	The microbiology of meat and poultry / edited by Andrew Davies and Ron Board.		
Publisher	London ; New York : Blackie Academic & Professional, 1998.		
Edition	1st ed.		
Access in-library	Call Number	Status	
Biol Sci	QR117 .M527 1998	AVAILABLE	
Description	x, 346 p. : ill. ; 24 cm.		
Bibliography	Includes bibliographical references and index.		
Subject	Meat -- Microbiology. Food -- Microbiology. Food industry and trade.		
Other author	Davies, Andrew (Andrew R.)		
ISBN	0751403989		

تصویر ۱۱. فهرست برگه کتاب «میکروبیولوژی گوشت»

در اپک کتابخانه کوئینزلند استرالیا

Title	The microbiology of meat and poultry / edited by Andrew Davies and Ron Board
Publish info	London ; New York : Blackie Academic & Professional, 1998
Edition	1st ed
Descript'n	x, 346 p. : ill. ; 24 cm
Note	Includes bibliographical references and index
Subjects	Meat -- Microbiology Food -- Microbiology Food -- industry and trade
Alt name	Davies, Andrew Board, R. G
LC NO	QR117 .M53 1998
OCLC #	38935415
ISBN	0751403989
Isn/std #	.b49577694
LCCN	97076803

تصویر ۱۲. فهرست برگه کتاب «میکروبیولوژی گوشت» در آپک کتابخانه آهایو

<p>Brooks, George Fredrich</p> <p>میکروبیشناسی پزشکی جاوتز/ژئو. ف. بروکس، ژانت اس. بوتل، استفان آ.</p> <p>مورس؛ ترجمه عباس بهادر، تهران: سمات، ۱۳۸۳.</p> <p>ISBN : 964-5789-73-7</p> <p>عنوان اصلی: Jawetz, Melnick & Adelbergs medical microbiology, ۲۳rd ed</p> <p>میکروب شناسی پزشکی. الف. جاوتز، ارنست، ۱۹۱۶ - م. Jaweta, Ernest</p> <p>میکروبیولوژی پزشکی. ب. باتل، جانت S. Butel, Janet S.</p> <p>استیون Morse, Stephen د. بهادر، عباس، ۱۳۵۰ -، مترجم و. عنوان ز. عنوان: استیون Morse, Stephen</p> <p>میکروبیولوژی پزشکی.</p> <p>کتابخانه ملی ایران</p>	<p>بروکس، جورج فدریک، ۱۹۲۵ - م.</p> <p>۴۶۴ ص.</p> <p>۱۳۸۳</p> <p>۱۰ ج ۳ / ۸ / ۴۷ QR</p>
--	---

تصویر ۱۳. فهرست برگه کتاب «میکروب شناسی پزشکی جاوتز»

موضوع فهرستبرگه تصویر ۱۳، صرف نظر از آن که املای آن با آن چه در سرعنوان‌های موضوعی فارسی آمده است تفاوت دارد، به درستی انتخاب شده است ولی شماره رده در نظر گرفته شده برای موضوع «میکروب‌شناسی پزشکی» یعنی QR ۴۷/۸ اصلاً در کتاب رده Q وجود ندارد. تهیه‌کننده این فهرستبرگه رده اصلی را به درستی تشخیص داده است. وی می‌توانست با استخراج معادل لاتین موضوع انتخابی یعنی "Medical Microbiology" از سرعنوان‌های موضوعی فارسی و سپس مراجعه به نمایه کتاب رده Q، شماره رده صحیح را استفاده کند. شماره صحیح این کتاب ۴۶ QR است که در تصویر ۱۴ آورده شده است.

QR**MICROBIOLOGY**

	Microbiology
1	Periodicals, societies, congresses, serial collections, yearbooks
6	Collected works (nonserial)
9	Dictionarys and encyclopedias
11	Terminology, notation, abbreviations
12	Classification. Nomenclature Cf. QR81, Bacteria
13	Evolution History
21	General works
22.A-Z	By region or country, A-Z Biography
30	Collective
31.A-Z	Individual, A-Z e.g. Fleming, Alexander
31.F5	General works, treatises, and textbooks
41	Through 1969
41.2	1970- By discipline
46	Medical microbiology

تصویر ۱۴. شماره QR ۴۶ در متن کتاب رده Q

این کتاب ترجمه را نیز می‌توان در اپک کتابخانه‌های کوئینزلند استرالیا و کتابخانه آهایو جستجو کرد. همان‌گونه که در تصویر ۱۵ و ۱۶ مشاهده می‌شود، شماره این کتاب در اپک این دو کتابخانه ۴۶ QR است که با کتاب رده Q مطابقت کامل دارد.

The screenshot shows a library catalogue page from the University of Queensland. At the top, there is a navigation bar with links to my.UQ, UQ HOME, SEARCH, CONTACTS, STUDY, NEWS, EVENTS, MAPS, and LIBRARY. Below the navigation bar, the page title is "Library Catalogue" and the logo of "UQ Library". A sub-navigation menu includes Catalogue Help, Ask a Librarian, Catalogue, Loans, Course Resources, Databases, and Document Delivery.

Title: Jawetz, Melnick & Adelberg's medical microbiology / Geo. F. Brooks, Janet S. Butel, Stephen A. Morse.

Publisher: New York : Lange Medical Books/McGraw-Hill, Medical Pub. Division, 2004.

Edition: 23rd ed.

Access in-library	Call Number	Status
Biol Sci	QR46 .J37 2004	AVAILABLE

Description: ix, 818 p. : ill. ; 24 cm.

Series: Lange medical book.

Bibliography: Includes bibliographical references and index.

Subject: Medical microbiology.

Other author: Butel, Janet S., Morse, Stephen A., Brooks, Geo. F. (George Frank), 1938-, Jawetz, Ernest, 1916- Medical microbiology.

Variant title: Medical microbiology

ISBN: 0071412077 (pbk.)

تصویر ۱۵. فهرست برگه کتاب «میکروب‌شناسی پزشکی جاوتز»
در آپک کتابخانه کوئینزلند استرالیا

The screenshot shows a library catalogue page from OhioLINK. At the top, there are buttons for Start Over, Save for Export (with a checked checkbox), View MARC Format, Return to List, and Limit / Sort.

Record 8 of 8
Record: [Prev](#) [Next](#)

Author: Brooks, George F

Title: Jawetz, Melnick, & Adelberg's medical microbiology / Geo. F. Brooks, Janet S. Butel, Stephen A. Morse

Publish info: New Yor, N.Y. : Lange Medical Books/McGraw-Hill, Medical Pub. Division, c2004

Edition: 23rd ed

[6 OhioLINK libraries have this item](#)
[REQUEST THIS ITEM](#)

Descript'n: xi, 818 p. : ill. (some col.) ; 26 cm

Series: Lange medical book

Note: Includes bibliographical references and index

Subjects: Medical microbiology

Alt name: Butel, Janet S., Morse, Stephen A., Jawetz, Ernest, Medical microbiology

Other titles: Jawetz, Melnick, and Adelberg's medical microbiology

LC NO: QR46 .B76 2004

Nlm no: QW 4 J41 2004

OCLC #: 54967340

تصویر ۱۶. فهرست برگه کتاب «میکروب‌شناسی پزشکی جاوتز»
در آپک کتابخانه آهایو

همان‌گونه که در تصویر ۱۷ مشاهده می‌کنید شماره رده به تبع موضوع نادرست آن، اشتباه است. اولین موضوع صحیح این کتاب «رودها-میکروب شناسی» است و در این صورت شماره رده کنگره صحیح QR ۱۷۱.I6 است که با مراجعه به اپک کتابخانه کوئینزلند استرالیا (تصویر ۱۸)، اپک کتابخانه آهایو (تصویر ۱۹) و کتاب رده Q (تصویر ۲۰) این شماره استخراج گردیده است.

Fuller, Roy پروبیوتیکها و کاربرد آنها در تغذیه دام و طیور/ تالیف روی فولر؛ ترجمه نادر افشار مازندران، ابوالفضل رجب؛ زیرنظر محمد مهدی کیایی. - تهران: نوربخش، ۱۳۸۰. ص: مصور، جدول. ISBN 964-66-25-49-5	فولر، روی، ۱۹۳۳ - پروبیوتیکها و کاربرد آنها در تغذیه دام و طیور/ تالیف روی فولر؛ ترجمه نادر افشار مازندران، ابوالفضل رجب؛ زیرنظر محمد مهدی کیایی. - تهران: نوربخش، ۱۳۸۰. ص: مصور، جدول. عنوان اصلی: Probiotics: the scientific bases ۱. دامها- تغذیه. ۲. مکملهای مواد غذایی. ۳. باکتریها. ۴. دامها- اندامهای گوارشی. ۵. پرندگان- تغذیه. ۶. دامها- میکروب شناسی. الف. افشار مازندران، نادر، ۱۳۴۸. متترجم. ب. رجب، ابوالفضل، ۱۳۴۱ -، متترجم. ج. کیایی، محمد مهدی، ۱۳۲۵ - د. عنوان. SF ۹۵/ ۴ ف ۹ ۱۳۸۰ کتابخانه ملی ایران
---	---

تصویر ۱۷. فهرست برگه پیش از انتشار کتاب
«پروبیوتیکها و کاربرد آنها در تغذیه دام و طیور»

Title	Probiotics : the scientific basis / [edited by] Roy Fuller.	
Publisher	London, England ; New York : Chapman & Hall, 1992.	
Edition	1st ed.	
Access in-library	Call Number	Status
Biol Sci	QR171.I6 P76 1992	DUE 03-02-07
Gatton	QR171.I6 P76 1992	AVAILABLE
Description	398p : ill ; 25cm.	
Bibliography	Includes bibliographies.	
Subject	Intestines -- Microbiology. Dietary supplements -- Microbiology. Animals -- Food -- Microbiology.	
Other author	Fuller, R. (Roy), 1933-	
ISBN	0412408503	

تصویر ۱۸. فهرست برگه کتاب «پروبیوتیک‌ها و کاربرد آن‌ها در تغذیه دام و طیور»
در آپک کتابخانه کوئینزلند استرالیا

Title	Probiotics : the scientific basis / Roy Fuller, [editor]
Publish info	London ; New York : Chapman & Hall ; New York : Van Nostrand Reinhold, c1992
Edition	1st ed
Descript'n	x, 398 p. : ill. ; 24 cm
Note	Includes bibliographical references
Subjects	Intestines -- Microbiology Dietary supplements -- Microbiology Animals -- Food -- Microbiology Intestines -- microbiology Food, Fortified
Alt name	Fuller, R
LC NO	QR171.I6 P76 1992x
OCLC #	26611378
ISBN	0412408503 (Chapman & Hall) 0442315376 (Van Nostrand)
Isn/std #	0815-35560

تصویر ۱۹. فهرست برگه کتاب «پروبیوتیک‌ها و کاربرد آن‌ها در تغذیه دام و طیور»
در آپک کتابخانه هایو

QR**MICROBIOLOGY**

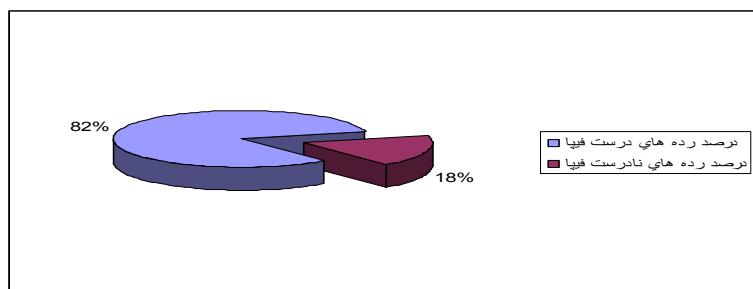
Microorganisms in the animal body
By organ or system, etc., A-Z – Continued
171.I6 Intestines

تصویر ۲۰. شماره QR 171.I6 در متن کتاب رده Q

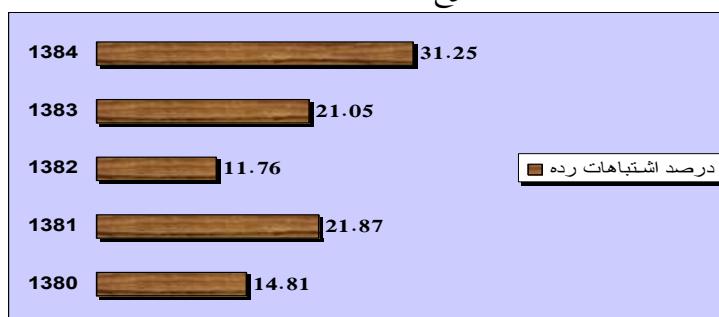
نتیجه‌گیری

در بررسی انجام شده مشخص گردید که از تعداد ۱۵۵ عنوان کتاب فارسی، تعداد ۲۸ عنوان (۱۸ درصد کل کتاب‌های تحت بررسی) دارای اشتباها بدبیهی در شماره رده‌بندی کنگره بوده‌اند (نمودار ۱). این اشتباها نیز به تفکیک سال نسبت به کل کتاب‌های سازماندهی شده درصدگیری شده‌اند (نمودار ۲).

با توجه به اشتباها متعدد در شماره‌های رده کتاب‌ها در فهرست‌نویسی پیش از انتشار، ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی فهرست‌نویسی پیش از انتشار، که هدف از فیپا را بیان می‌کند، مخدوش می‌شود. زیرا از آنجا که فیپا دقیق و صحیح کافی در امور فهرست‌نویسی را ندارد سبب سلب اعتماد کارکنان متخصص فهرست‌نویسی می‌شود و آنان را مجبور به نادیده گرفتن رده‌های موجود در فیپا و یا مقایسه آن با کتاب‌های رده کنگره می‌نماید. در هر دو حالت، این مسئله باعث دوباره‌کاری خواهد شد. با اصلاح شماره‌های اشتباه فیپا و بذل توجه در این زمینه توسط کتابداران یکدستی در امور فهرست‌نویسی از بین می‌رود. اگر کتابداران برای رعایت یکدستی، به پذیرش بی‌چون و چرای شماره‌های رده فیپا اقدام کنند، در این صورت از یک طرف هدف از رده‌بندی کتاب‌ها که همانا قرار گرفتن کتاب‌های هم موضوع در کنار هم است خدشه‌دار می‌شود و این امر خود نقض آشکار قوانین دوم و چهارم رانگاناتان است که بیان می‌دارد: هر خواننده باید بتواند کتابش را بیابد و در وقت خواننده باید صرفه‌جویی کرد. (مزینانی، ۱۳۷۹، ۸۰) و از طرف دیگر در کتابخانه‌هایی مانند کتابخانه تحت بررسی این مقاله که کتاب‌های فارسی و لاتین در کنار هم در قفسه‌ها قرار می‌گیرند، با پذیرفتن شماره‌های اشتباه فیپا، به جای این که کتابی به زبان اصلی و ترجمه آن در کنار هم قرار گیرد، در دو مکان متفاوت و گاه بسیار دور از یکدیگر قرار می‌گیرد.

نمودار ۱. درصد شماره‌های رده کنگره درست و نادرست فیپا
در مجموع سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴

نمودار ۲. درصد اشتباهات شماره رده کنگره فیپا
به تفکیک سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۴

نمودار ۲ بیانگر این نکته است که گذشت زمان هیچ‌گونه تاثیری در افزایش ضریب دقت کتابدارانی که در تعیین شماره رده فهرست‌برگ‌های فیپا همکاری کرده‌اند، نداشته است.

پیشنهادها

برای پرهیز از اشتباه و بالا بردن ضریب دقت در شماره‌های رده کنگره فیپا، موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- ۱- برای اقتباس شماره رده صحیح، از منابع مختلف (سرعنوان‌های موضوعی کتابخانه کنگره آمریکا، OPAC کتابخانه‌های دنیا و کتاب‌های رده کتابخانه

کنگره) به معادل‌های لاتین موضوعات در سرعوان‌های موضوعی فارسی توجه شود.

۲- سرعوان‌های موضوعی کتابخانه کنگره می‌تواند در تعیین محدوده رده و در پاره‌ای موارد شماره رده اختصاصی موضوع مورد نظر، کمک شایانی نماید.

۳- در مورد کتاب‌های ترجمه به غیر از آپک کتابخانه کنگره آمریکا از آپک کتابخانه‌های معتبر دیگری در زمینه‌های موضوعی مختلف استفاده گردد. همان‌گونه که در متن حاضر اشاره گردید، آپک دو کتابخانه کوئینزلند و آهایو براساس تجارت نگارندگان در زمینه موضوعی علوم (پایه، پژوهشی و کشاورزی) معتبر است.

۴- در مورد کتاب‌های تالیف نیز می‌توان با مراجعه به آپک کتابخانه‌های معتبر دنیا، شماره رده کتاب‌های هم موضوع با کتاب مورد نظر را پیدا کرد.

۵- شماره‌های استخراج شده از آپک کتابخانه‌ها را پس از مطابقت با کتاب‌های رده کنگره و حصول اطمینان از صحت آنها مورد استفاده قرار داد.

۶- از آنجا که فهرست نویسان مخصوصاً آنهایی که در کتابخانه ملی فعالیت دارند با تمامی دانش بشری در موضوع‌های بسیار متنوع سر و کار دارند و از طرفی تخصص‌های موضوعی در حوزه‌های مختلف را ندارند، لذا پیشنهاد می‌شود تا آنجا که امکان دارد برای سازماندهی و تهیه فیبا، کتاب‌های هم موضوع دسته‌بندی شده و کتاب‌های یک موضوع خاص، همیشه به گروه خاصی از کتابداران واگذار شود تا بعد از مدتی در آن زمینه موضوعی تخصص پیدا کرده و موضوعات و شماره‌ها با دقت بیشتری تعیین گردد.

پی‌نوشت‌ها

1. www.nlai.ir
2. Veterinary clinical pathology -- Laboratory manuals.
3. <http://www.library.uq.edu.au/ias/mainmenu.html>
4. <http://olc1.ohiolink.edu/search/>

منابع

- ابرامی، هوشنگ (۱۳۷۸). *شناختی از دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی)*. (به کوشش رحمت‌الله فتاحی). (ویرایش ۲). تهران: نشر کتابدار.
- اطیابی، ناهید (۱۳۸۴). *کلینیکال پاتولوژی دامپزشکی: روش‌های آزمایشگاهی*. تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- بروکس، جورج فردیک و دیگران (۱۳۸۳). *میکروب‌شناسی پزشکی جاوتز*. (عباس بهادر و دیگران، مترجم). تهران: سماط. - (نشر اثر اصلی ۲۰۰۴).
- حیدری، محمدسعید (۱۳۸۰). *ملیریت و اقتصاد پرورش شترمرغ در ایران*. تهران: انتشارات بین الملل شمس.
- خیری خامنه، مهرداد (۱۳۸۰). *طب سوزنی در دامپزشکی*. تهران: نوربخش.
- دیویس، اندرو؛ بورد، رونالد جورج (۱۳۸۱). *میکروبیولوژی گوشت*. (مهران اعلمی و علی خامسان، مترجم). تهران: شرکت جهاد تحقیقات و آموزش. - (نشر اثر اصلی ۱۹۹۸).
- راس، لینزی جی؛ راس، باربارا (۱۳۸۴). *فنون بیهوشی و تسکین در آینیان*. سعید میرزگر و مسعود صیدگر، مترجم). تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران. - (نشر اثر اصلی ۱۹۹۹).
- سلطانی، پوری؛ فانی، کامران (۱۳۸۱). *سرعنوان‌های موضوعی فارسی*. (ویرایش ۳). تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.
- سلطانی، مهدی (۱۳۸۰). *بیماری‌های آزاد ماهیان*. تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- فتحی، رحمت الله (۱۳۷۹). *فهرست‌نویسی: اصول و روش‌ها*. (ویرایش ۳). مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.
- فولر، روی (۱۳۸۰). *پریویوتیک‌ها و کاربرد آن‌ها در تغذیه دام و طیور*. (نادر افشار مازندران و ابوالفضل رجب، مترجم). تهران: نوربخش. - (نشر اثر اصلی ۱۹۹۲).
- فهرست‌نویسی پیش از انتشار (فیپا). بازیابی ۱۳۸۵، از سایت سازمان استناد و کتابخانه ملی:
http://www.nlai.ir/nli/to_pub_services/fipa.asp

کوکبی، مرتضی (۱۳۸۱). «در سال های ۷۸ و ۷۹ اتفاق افتاد: بررسی دو مورد فهرست‌نویسی پیش از انتشار». کتابداری. ۳۶ (۳۹)، ۷-۲۲.

مزینانی، علی (۱۳۷۹). کتابخانه و کتابداری. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت).

Library of Congress. Cataloging Policy and Support Office.(1996). Library of Congress classification. Q. Science.washington, DC: Library of Congress.

Library of Congress. Cataloging Policy and Support Office.(1996). Library of Congress classification. S. Agriculture.washington, DC: Library of Congress.

Library of Congress. Cataloging Policy and Support Office. (1999). Library of Congress classification. T. Technology.washington, DC: Library of Congress.

Ohio Library and Information Network.OhioLink Library Catalog. Retrieved 2006, from <http://olc1.ohiolink.edu/search/>

The University Of Queensland Australia. Catalogue. Retrieved 2006, from <http://www.library.uq.edu.au/ias/mainmenu.html>